

על תנאים ודינרים

ויקרא רבה פרשה כה סימן ה¹

אדريנוס שחוק עצמות² היה עובד באותו שבילם של טבריה וראה אדם זקן אחד עומד, חזב חיציבותו לנטווע נטיעות. אמר לו: זקן, זקן, אילו השכמתך, לא הערכת.³ אמר לו: השכמתך והערכתי. ומה שמהנה למרי שמייא (אדון השמים) הוא עושה.⁴ אמר לו: בחיך זקן, בן כמה שנים אתה היום זהה? אמר לו: בן מאה שנים. אמר לו: אתה בן מאה שנים ועומד חזב חיציבותו לנטווע נטיעות! סבור אתה שאוכל מהזע? אמר לו: אם אזכה - אוכל, ואם לאו - כשם שיגענו לי אבותי כך אני יגע לבני.⁵ אמר לו: בחיך, אם תזכה לאכול מהם, תהא מודיע לי ומטעמני מהם. לסוף יום עשו התאנים. אמר: הרי השעה שנודיע מלך. מה עשה? מילא קרTEL התאנים ועלה ועמד לו על שער הפלטין. אמרו לו: מה עסקך? אמר להם: הכנסוני לפני המלך. כיון שנכננס, אמר לו: מה עסקך? אמר לו: אני הזקן שעברת עלי, ואני חזב חיציבותו לנטווע נטיעות ואמרת לי: אם תזכה לאכול מהם, תהא מודיע לי. והרי זכיית ואכלתי מהם והתאנים הללו מפירותיהם. אמר אדריאנוס באותו שעיה: גוזר אני שתתנו סליון של זהב וישב לו.⁶ אמר: גוזר אני שתתפנו קרTEL זה שלו ותמלאו אותו דינרים. אמרו לו עבדיו: כל הכבד הזה תכבד לזקן יהודי זה? אמר להם: בוראו כבודו, ואני אין אני מכבדו?

اشתו של השכן הייתה בת מארה. אמרה לבעה: בן אפליה: ראה שמלך זה אוהב התאנים ומחלף בדינרים: מה עשה? מלא מרעלו התאנים והלך ועמד לפניו הפליטן. אמרו לו: מה עסקך? אמר להם: שמעתי שהמלך אוהב התאנים ומחלף בדינרים. נכנסו ואמרו למלך: זקן אחד עומד על שער הפליטן טעון מלוא מרעלו התאנים ואמרנו לו: מה עסקך? אמר לנו: שמעתי שהמלך אוהב התאנים ומחלף בדינרים. אמר: גוזר אני שתעתמידו אותו לפניו שער הפליטן וכל מי שנכנס ויוציא, יהא זורק על פניו. לפנות ערב פינו אותו והלך לביתו. אמר לאשתו: בכל הכבד הזה אני חייב לך: אמרה לו: לך השתחוו לפניו אמרך שהיה התאנים ולא היו אתרוגים, שהיו בשלים ולא היו פגמים.⁷

שבת שלום מחלקי המים

¹ לא הבנו הפעם פסוק. אתם צריכים למצוא את הקשר לפרשת השבוע.

² שחיק טמייא בארכמית. ובعبرית של היום היינו אולי אומרים "ישברו עצמותיו". הוא הקיסר אדריאנוס מימי מרד בר כוכבא שהחיס אליו בספרות חז"ל היא ברוב המקורים לגונאי, אך לא כך הפעם.

³ אדריאנוס לא מבין מדוע זקן עדין עובד בעבודה פיסית קשה (חווב לשם נטיעות) ומסיק מכך שהאיש לא עבד בצעירותו (אילו השכמתה) ולכן נאלץ לעבוד בערוב יומו (לא הערכתו).

⁴ תמיד עבדתי, עונה הזקן, אבל איינני יודע מה יצליה ומה לא ולכן אני עובד גם כתעת. ראה קהילת يا ו: "בבבker זרע את זרעך ולעrgb אל תעה זך כי איןך יזדע اي זה יקשר זהה או זה ואמ שניותם באחד טובים".

⁵ ראה הסיפור על חוני המעגל שראה איש נוטע חרוב, בוגרמא תענית כג"ע. ושם חוני המעגל ששאל שאלה דומה לזו של אדריאנוס והאיש עונה לו: עולם מלא חרובים מצאתי, בשם ששתחלו לי אבותי, כך אני שוטל לבני.

⁶ סליון הוא כסא. לפני שادرיאנוס גומל לזקן בתמורה כספית, הוא מכבד אותו לשבת בחצר המלכות.

⁷ חידה:ומי אכן נרגם באתרוגים? רמז ומקור: מסכת סוכה דף מה.